

Interreg

Az Európai Unió
társfinanszírozásával

Románia - Magyarország

GreenCity - ROHU00212

Intézményzöldítés / Ecologizarea instituțiilor

*Városi kertészet
az intézményekben /
grădinărit urban în instituții*

Hivatalos weboldal és további információk:
www.interreg-rohu.eu

Tartalomjegyzék

Projektbemutató.....	02
01. Létesítsünk tankertet!.....	03
02. Sokszínűség intézményünk parkjában, kertjében	05
03. Óvjuk meg a talajéletet!.....	07
04. Készítsünk saját komposztot!.....	09
05. Tartsuk meg az esővizet!.....	11
06. Ültessünk beporzóbarát ágyásokat!.....	13
07. Telepítsünk odúparkot!.....	15
08. Készítsünk búvóhelyet a rovarok számára is!.....	17
09. Biztosítsunk egy vad sarkot a zöldterületen be- lül!	19
10. Legyen a kerítésünk élő kerítés!.....	21
11. Zöldítsük az épületet!.....	23
12. Alakítsunk ki zöld sarkot az épületben!.....	25
13. Szervezzünk magbörzékét!.....	27

Projektbemutató

Projektünk célja a városi kertészkedés népszerűsítése. A megvalósítás a temesvári Szórvány Alapítvány és a szegedi CSEMETE Természet- és Környezetvédelmi Egyesület együttműködésében történik. A projekt időtartama 12 hónap, 2025. március 04-től 2026. március 03-ig tart; összköltségvetése 168.596,60 EUR.

Célcsoportunk a két partner település lakossága és a vonzáskörzetükben élők, kiemelt figyelmet fordítva a fiatalokra. A nagy ellátórendszerek működésének kiszolgáltatott városlakók számára különösen fontos, hogy a fenntarthatóság alapjai mellett az önellátás lehetőségeit is megismerhessék. A zöldterületek fejlesztése és a magántulajdonú kertek, balkonok és egyéb ültetésre alkalmas helyek zöldítése a települések több problémájára is választ ad a fentiek mellett. Ilyenek a klímaváltozás hatásaira való reagálás is.

A projekt megvalósítási elemei közül igen nagy hangsúly esik a fiatalokkal való foglalkozásokra és a szemléletformálásra. Az oktatási intézmények számára programunk több korcsoportnak szóló, tematikus oktatási segédanyagokat kínál, amelyek megfelelő verziója a felnőttképzésekben is felhasználható. Ilyeneket mi is tartunk, a témában érdekelt kertbarát körök számára. Hogy a lakosság számára a gyakorlatban is megismerhető jó példákat tudjunk prezentálni, egy bemutató ágyás sorozatot készítünk, amely Szegeden a Fűvészkerten belül fog az oda látogatók számára felvillantani néhányat a zöldítési ötletek gazdag tárházából. Ilyenek a balkonok zöldítése, a zöld falak és zöld kerítések kialakítása, a különféle tematikus kiültetések, vagy épp a funkcionális kertek. Tucatnyi gyakorlati példán keresztül érzékeltetjük az érdeklődőkkel, hogy a városban is számtalan lehetősége nyílik a kertészkedésnek.

A diákok számára Palánta Klub néven indítunk rendezvénysorozatot, képzésekkel egybekötött gyakorlati, interaktív foglalkozásokat. Ezeket a felnőttek számára is adaptáljuk. A városi nagy rendezvényeken lakossági tanácsadói standdal jelenünk meg, a témában avatott szakemberek segítségével nyújtva első kézből információt a felmerülő problémák kapcsán.

A projektben a Szórvány alapítvány Temesváron saját bázishelye kertjében alakít ki egy tényleges bemutató kertet, amely az elméleti ismeretszerzés anyagait a gyakorlatban is kiegészíti. A CSEMETE helyben szegedi iskolákban alakít ki zöld sarkokat, ahol a gyermekek számára gyakorlati képzési lehetőség is megvalósul – ezt hosszú távon szeretnénk az iskolák működési rendjébe illeszteni, hozzákcsolva a tantervi hálónak megfelelő tananyagrészek elsajátításához is.

01. Fejezet

Létesítsünk tankertet!

Oktatási-nevelési intézmények területén kis bemutató kertekkel, veteményessel is segíthetjük a sokféleség megtartását. Az óvodák, iskolák ezeket

több funkciósan, sikerrel használhatják a nevelési cékitűzések, vagy a tantervek megvalósításában, szemléltetésben, munkáltatásban, közösségszervező erőként vagy kísérleti, esetleg projektmódszertani terepként. **A biodiverzitás barát kert fogalmát akkor alapozzuk meg leginkább az iskola-kertben, ha a palántanevelésre, termesztésre vagy bemutatásra kiválasztott fajok és fajták minél szélesebb kört fednek le,** sokszínűek. Kiválasztásuknál legyen szempont a helyi adottságokhoz való alkalmazkodás, a tájfajták megjelenítése, a növények társításánál a biológiai védekezésben betöltött szerepük. A megfelelően változatos kiskert sokféle élőlénynek ad otthont, és persze alkalmat is ezek bemutatására. **Fenntartása tanórai, szakköri keretek közt is működhet, de alakíthatunk diákköröket hozzájuk kapcsolódóan, sőt, a szülők, nagyszülők bevonására is alkalmat adhat.** A működési szünetekben ilyen külső segítői kör megszervezése a legkézenfekvőbb megoldás a folyamatos feladatok ellátására, ami egyben szorosabbra fűzheti az intézmény és a helyi lakosság kapcsolatát is.

Az egyik legegyszerűbben nevelhető növény: a hagyma

Borsó: egészséges és finom

Feladatok:

- Válasszuk ki a tankert létesítésére alkalmas területet, vagy termőföld híján jelöljük ki az intézmény azon részeit, ahol dézsákban, ládákbán, magaságyásokban mindez megvalósítható!
- Alakítsuk ki a tankert fenntartásáért felelős kört, határozzuk meg a feladatokat, felelősségi köröket, kompetenciákat!
- Készítsünk ültetési tervet a terület adta lehetőségek, illetve a később elérendő célok és a hasznosíthatóság figyelembevételével!
- Szervezzük meg a diákok részvételét a kert kialakításában, fenntartásában, mérjük fel a külső közreműködők, családok bevonhatóságát, tervezzük meg közösen a folyamatos felügyeletet!
- Alakítsuk ki a nevelési tervbe, tantervi hálóba illeszthetőséget, dolgozzuk ki az oktatási-nevelési feladatokat, amelyek a tankert segítségével megvalósíthatók!
- Készítsük el a tankert folyamatos működtetését és hasznosíthatóságát elősegítő háttéranyagokat, tájékoztatókat, feladatlapokat, applikációkat, és kössük a mindennapi rutinhoz azok felhasználását!
- Egy kert sohasem állandó, folyton változik – így folyamatos visszacsatolást és fejlesztést igényel az intézmény életében való hasznosítása is.

02. **Fejezet** *Sokszínűség intézményünk parkjában, kertjében*

A biodiverzitás, a biológiai sokféleség napjainkra gyorsuló ütemben sérül, sokrétű emberi tevékenységünk következtében a fajok, az életterek és az

életközösségek is eltűnőben vannak. Magatartásunk alapjaiban való megváltoztatása mellett, a környezetpusztító tevékenységek visszaszorításával párhuzamosan mindannyiunknak van lehetősége, hogy ezt a folyamatot aktív munkával meggátoljuk, hogy **kis léptékben bár, de tegyünk ellene valami előremutatót**, a pozitív, segítő szándékot tettekre fordítsuk. Az intézmények körüli, saját kezelésben lévő zöld területek, és a hozzájuk tartozó épület kézenfekvő lehetőségeket nyújtanak arra, hogy közösségként fellépve, mintát adhasunk annak használói, és az oda látogatók számára.

A kertben is a sokféleség, a fajokban rejlő eltérő lehetőségek és életközösségként való együttműködésük a stabilitás és az alkalmazkodóképesség alapja. Az élő rendszerként működő kert ellenállóképeségét meghatározza, mennyire változatosan épül fel, mennyire tud választ adni a különböző külső hatásokra. A differenciált, többirányú hasznosításnak lehetőséget adó zöldfelületek ennek megfelelően egyben a fenntartás folyamatosságát is megkönnyítik. Ha valamelyik ültetett növényzettípus vagy természetett fajta egy adott időszakban nem bizonyul a legideálisabb választásnak,

Virágoskert

A sokszínűség nem csak a virágok színeire vonatkozik

a sokféle társított faj ezt képes kompenzálni, és a zöldterület vagy haszonnövényekkel ültetett kert működését fenntartani.

Feladatok:

- Mérjük fel intézményünk területén a zöldfelületek, kertként hasznosított részek biodiverzitását! Mennyire tekinthetők összetett, változatos fajközösségnek?
- Számoljuk fel a monokultúrás megközelítést! A formára nyírt egyen gyepek, a végtelen egyforma parkok, a kizárólag egyetlen fajból ültetett sövények és fasorok kora lejárt; törekedjünk a fenntartásban ezek folyamatos gazdagítására, új fajok és fajták behozására, telepítésére!
- A kertben törekedjünk a változatos kialakításra, a fajok, ágyások vegyes ültetésére, azonos növényfajból is több fajta használatára! A választásnál szempont lehet az eltérő virágzási idő, a termésérés hosszabb távra való kitolása, vagy akár a tartós lombtakarás vagy talajtakarás biztosítása is.
- A biodiverzitás, a biológiai sokféleség értéként való bemutatását integráljuk az intézmény nevelési-oktatási terveibe, illetve a gyakorlati foglalkozások metodikájába is!

03. **Fejezet** *Óvjuk meg a talajéletet!*

A kertek, parkok biológiai sokféleségének alapja a megfelelő talajélet, a talajban megtalálható hasznos mikroorganizmusok sokfélesége és

egészséges, a természetes állapothoz közelítő működése. Ehhez a talajnak megfelelő arányú tápanyag és ásványianyag összetétellel kell rendelkeznie, kedvező állagúnak, levegősnek, és jó vízmegtartó képességűnek kell lennie.

Mindezt egyszerre tudjuk elősegíteni azzal az egyszerű módszerrel, ha a talajt nem csupaszítjuk le mindenáron.

Próbáljuk ki, a zöld terület egy részén tartsuk meg a lehullott leveleket tartós talajtakaróként, vagy az ágyások alatt borítsuk be mulccsal – költséghatékony módszer lehet beszerezni egy kis teljesítményű mulcsozógépet is. Az egyszerűbbek ára néhány köbméternyi elszállított levél és gallyhulladék árához közelít. **A mulcs vagy az avartakaró segít a vízháztartásban, hőszigeteli, árnyékolja és tápanyagokkal látja el a talajt;** nem utolsó sorban a gyomosodást is természetes módszerként gátolja. A sokféle élőlényt tartalmazó, természetes állapotúhoz közelítő talajból mintát véve nagyító vagy mikroszkóp alatt is megismerkedhetünk ezzel a külön kis világgal, amely önmagában is a földi élet tekintélyes részét teszi ki.

Mulcs szétterítve a talajon

A gyomokat hosszabb ideig kell a komposztban tartani

Feladatok:

- Jelöljük ki az intézmény területén belül talajvédelmi zónákat! A legintenzívebben használt részek maradhatnak talajborítás nélkül, a tankerti ágyások és a dísznövény-szegélyek a dekoratívabb mulcstakaróval védettek, míg a kevésbé használt részeken tartós avarborítás a legkedvezőbb.
- Bátran modellezzük a természetet! A tartós avarborítás az élővilágot és a talajminőség javítást is segíti, de e mellett a fenntartásban is rengeteg megtakarítást jelent: kevesebb öntözést igényel, nem szükséges a hullott lomb takarítása-elszállítása, csökkenti a tápanyagpótlás költségeit.
- A talajvédelmi módszerekről helyben kialakított tájékoztató táblákon adjunk információt annak céljairól és előnyeiről – ez segíti az elfogadást és ismeretterjesztő, szemléletformáló funkcióval is bír.
- A talajélet működésének megfigyelését, a környezeti elemek mérésének lehetőségét, az anyagok körforgásának kisléptékű modellezését és az ezekhez kapcsolható témákat építsük be az intézmény nevelési-oktatói feladatainak megvalósításába!

04. Fejezet Készítsünk saját komposztot!

A parkosított részeken nagy mennyiségben képződő hullott lombnak a legjobb helye a fák alatt van, de ha például a burkolt felületekről össze kell

gyűjtenünk, a többi keletkező zöld hulladékkal együtt komposztálóinkban helyben is hasznosíthatjuk, megtakarítva ezzel az elszállítás költségeit. Hely függvényében a ládás rendszerű komposztálóink is elképzelhetők, de természetesebb folyamatok játszódhatnak le abban az esetben, ha közvetlenül a talajon egyszerű komposzt prizmákat hozunk létre.

A komposztálódás folyamatának elősegítésére a szálasabb és a nedvesebb, tömöttebb szerves anyagokat váltakozva, rétegekben terítsük bele, ez a kedvező nitrogén-szén arányt az optimális 1:30-hoz közelíti. A kész komposztban ez az arány 1:10 körüli, míg a szénában, vagy a nehezebben bomló hullott lombban 1:50 arányú. Komposztunk tartasuk nedvesen, de ne áztassuk túl, és főként ne forgassuk át. Sokan ezt javasolják a kedvező levegős állapot miatt, azonban a forgatás kiszárítja a komposztot, és gátolja a természetes lebontási folyamatokat. **Ha a komposzt beérett, leghasznosabb ha helyben átalakítjuk egyfajta emelt ágyássá, vagy felhasználhatjuk a talajtakarásban is.**

Komposztáló

Magaságyás fontott vesszőkből

Feladatok:

- Keressük meg az intézmény területén belül az ideális helyet, ahol a komposztálás elvégezhető! Ez szemléletformálási szempontból hasznos, ha látható helyre esik, de ugyanakkor félreeső, nincs útban egyéb tevékenységek során, és nem zavarja az intézmény mindennapi életét, nem igényel időszakonként költöztetést.
- Ha az intézmény teljes szerves hulladék mennyiségének komposztálása a célunk, akkor nagyobb kiterjedésű, egy méter széles, és szükség szerinti hosszúságú komposztáló prizmákat tervezhetünk. A bemutató komposztáló minimális térigénye 2 x 1 m²-nyi terület, két, felváltva használt, bontható oldalfalú láda kialakításával.
- A komposzt ideális használatához tartozó rétegzettség és a nedvesen tartás is folyamatos használatot feltételez, szervezzük meg ennek rendjét; vonjuk be a karbantartási feladatok ellátói mellett az intézményi dolgozókat és a diákokat is!
- Az érett komposzt hasznosítása és a komposztláda bontása akár lehet esemény is. Szervezzünk közösségi eseményt, mutassuk be mi értelme volt az egész éves ténykedésnek vele! Építsük be a működtetés hasznosítható elemeit, természettudományos vonatkozásait a tantervi hálóba!

05. Fejezet Tartsuk meg az esővizet!

A költséges öntözés helyett törekednünk kell arra, hogy a természetes úton érkező, és kedvező összetételű esővízből minél többet megtartsunk az intéz-

mény udvarán belül. **A legegyszerűbb felhasználási és tárolási módja ennek az, ha a talajba vezetjük, és ott tároljuk el,** növényeink pedig majd gazdálkodhatnak vele. A talajba jutást a felszíni felhalmozódást és károsítást kikerülendő felgyorsíthatjuk, vízáteresztő réteggel, kavicssal feltöltött szivárogtató árkokat készítve; vagy ennek egy továbbfejlesztett, dekoratív módján, esőkert formájában. Az esőkertek hasonlóan kedvező vízáteresztő tulajdonsággal rendelkező, tőzeggel feltöltött gödrök, amelyekbe a vizes élőhelyeket kedvelő, a párolgatótást elősegítő növényeket telepíthetünk. Ideális esetben egy beállt közösséggel rendelkező esőkert önfenntartóvá válik, külön haszna, hogy kialakítható az eleve mélyebben fekvő részeken. **A kis kerti tavak ennél még többet adnak a biodiverzitás szempontjából azzal, hogy külön vizes élőhelyet alakíthatunk ki bennük,** és a zöldterületünkön belül élő állatok is ivóhelyként használhatják. Ha ezekhez hasonló természetes vízgyűjtési lehetőségekre a helyi adottságok nem alkalmasak, már azzal is sokat tehetünk, ha a csapadékvíz elvezetés helyett vízgyűjtő edényeket állítunk be, és az edényes növényzet öntözését a vezetékes víz helyett ezekről oldjuk meg.

Kerti tavacska

Az esővíz gyűjtéssel rengeteg vezetékes vizet megtakaríthatunk

Feladatok:

- Mérjük fel az intézmény területén keletkező csapadék-víz gyűjtési lehetőségeit, és ezek anyag- és eszköz igényét!
- Válasszuk első körben a legköltséghatékonyabb, vagy a beruházást nem igénylő, költségmentes, csak mód-szerváltást igénylő megoldásokat!
- Keressünk lehetőségeket a már gyűjtött esővíz hasznosításának bemutatathatóságára, helyezünk ki tájékoztató táblákat a diákok és az ide látogatók számára!
- Integráljuk az esővíz gyűjtéssel és hasznosítással kapcsolatos feladatokat a nevelési oktatási tervbe! A lehetőségek száma végtelen, a gyűjtött víz vízkémiai vizsgálataitól kezdve a képződés földrajzi-környezeti vonatkozásain át a felhasználható mennyiségek és igények számításaiig – de a párolgással, folyadékok mozgásával kapcsolatos fizikai feladatok vagy az öntözőrendszer egyszerűbb technikai kialakítása is foglalkozások tárgya lehet.

06. Fejezet Ültessünk beporzóbarát ágyásokat!

A virágos növények szaporodóképességének megőrzéséhez nélkülözhetetlen a beporzó rovarok aktivitása. Sajnos napjainkra mind faj- mind egyedszámuk

jelentősen megcsappant, köszönhetően a sokirányú emberi behatásnak, főként a vegyszerhasználatnak és az élőhelyek, szaporodóhelyek eltűnésének. Pedig **a beporzó rovarok nélkül nincs emberi civilizáció sem**, így alapvető közös érdekünk, hogy vigyázzunk rájuk, teremtsünk számukra is kedvező élőhelyeket. A megfelelően kiválasztott fajokkal betelepített virágágyás természetesen akár egész évben kínálhat táplálékot a viráglátogatók számára. Keressünk különböző időszakban virágzó fajokat, részesítsük előnyben az őshonos, vagy még inkább a tájegységre jellemző növényeket. **Az évelők telepítésével ágyásaink fenntartási költségeit csökkenthetjük.** Ha az intézmény körüli gyepek egy részét is sűrűn nyírt, monokultúrás pázsit helyett gyepeként kezeljük, máris sokat segítettünk. Hagyjuk a fűféléket kicsit magasabbra nőni, engedjük betelepedni a virágos növényeket is! A gyepek egy-egy részét egész évben kihagyva a nyírásból, a maghozást és az újratelepülést is segítjük. Ha virágágyásaink közé megfelelő tájolású, napos helyre sziklakertet telepítünk, tejesen újfajta életteret biztosíthatunk vele pozsgásoknak, szárazságtűrő növényeknek is, amelyek az állatok közül is másokat fognak vonzani, bűvó- és teletőhelyet is biztosítva számukra.

Hétpettyes katicabogár

A beporzóbarát kert sztárja: a levendula

Feladatok:

- Jelöljük ki ágyásokat a parkosított rész, vagy a kert területén belül a beporzóbarát kertnek, határozzuk meg a gyepterületen belül a méhlegelő szektorát!
- A kijelölt területeket a szemléletformálás és egyértelműsítés kedvéért fizikailag is jelöljük meg, jelképesen határoljuk körbe, táblázzuk ki!
- Tervezzük meg a telepíteni kívánt fajok és fajták körét, különös tekintettel arra, hogy minél hosszabb időszakon keresztül álljanak rendelkezésre nyíló virágok, legyen változatos a fajösszetétel, alacsony fenntartási igényű növények kerüljenek bele, és kapjanak helyet a haszonnövények is, a többcélú hasznosítás érdekében!
- A beporzóbarát ágyások vagy edényrendszer fenntartásába vonjuk be a kollégák, diákok körét is! Az egyszerűbb feladatok ellátásába - mint amilyen az öntözés, maggyűjtés, újratelepítés, megfigyelés -, belekombinálhatjuk a téma fontosságának bemutatását és az intézményi nevelési-oktatási célfeladatok megvalósítását is.

07. Fejezet Telepítsünk odúparkot!

A növényvédő szerek használatát úgy is csökkenthetjük, ha a biológiai védekezésben is hasznos állatcsoportokat vonzunk az általunk kezelt zöldterületre. **A kis**

énekesmadarak, denevérek és társaik fontos szerepet töltenek be az életközösségekben, de sajnos számos fajuk szaporodásához nélkülözhetetlenek lennének az idős, korhadó, de még lábukon álló fák is. Amennyiben ilyenekkel nem rendelkezünk, vagy balesetvédelmi szempontból nem hagyhatjuk meg őket úgy, ahogy szeretnénk (bár a parkos részek félreeső helyein erre is volna lehetőség), akkor mesterséges fészkelő- és búvóhelyekkel is segíthetjük e fajok megtelepedését. **A különböző madárodú típusokról, és a denevérek számára hasznos odúkról is bőséges információkat találunk a neten,** amit kis kézügyességgel akár saját magunk is elkészíthetünk, vagy készen is beszerezhetők. A kihelyezéskor ügyeljünk a biztonságos, és az adott fajok számára kedvező rögzítésre, az odúk nyílásának szélvédett oldalra, délkeletre tájolására, a megfelelő magasságra.

Lakott területen belül a kisragadozók mellett a macskák feljutását is védő gallérral akadályozhatjuk meg az érintett fák törzsén. **Odútelepünket még vonzóbbá tehetjük, ha az itt élő állatoknak madáritatóval vagy kis nyílt vízfelülettel biztosítunk ivóvizet.**

Kihelyezett madárodú

Feketerigó

Amennyiben a téli időszakra etetőt is szeretnénk működtetni, mindenképpen tájékozódjunk ennek természetvédelmi vonatkozásairól, a megfelelő kihelyezhető táplálékokról, és a szükséges rendszerességről.

Feladatok:

- Szerezzünk be szakkönyvekből, online forrásokból ingyenes tervrajzokat a megcélzott állatcsoportoknak megfelelő odukról!
- Válasszuk a legköltséghatékonyabb, vagy ráfordítás nélküli megoldásokat! Törekedjünk a természetes anyagok használatára, de jó választás lehet az újrahasznosítás is – több odútípus megoldható bontott, félkész anyagokból is, mint amilyenek a fiókok, faliszekrények, stb.
- Vonjuk be az anyaggyűjtésbe a családokat, a szülőket, nagyszülőket generációit is! Ennek haszna kettős, a költségeket is csökkentheti, és a szemléletmódot is segít terjeszteni az intézményen kívül is.
- A megvalósításban keressük meg a lehetőségeket a diákokkal való közös munkára, vonjuk be őket a kész odúpark fenntartási feladataiba is, az ellenőrzésbe, megfigyelésbe, s az évenkénti takarításba!

08. Fejezet

Készítsünk bújóhelyet a rovarok számára is!

A kártevők, inváziós fajok elszaporodása mindig azt jelzi, hogy valami nem működik a körülöttünk lévő rendszerekben. Az egyensúly kialakulásá-

nak elősegítéséhez **az ezen fajokat kordában tartó ragadozó rovarokat érdemes segítenünk a megtelepedésben.** Számukra igazán egyszerűen olcsó bújó-, szaporodó- és telelőhelyeket alakíthatunk ki. **A fülbemászók** részére szénával töltött virágcserepeket helyezünk ki, fejjel lefelé egy-egy rövid karó végére illesztve, vagy a fák ágainak aljára kötözve. A talajra fektetett fatörzsekkel, ágakkal, lapos kövekkel **a futóbogarak és társaik** számára alkotunk alkalmas életteret. **A fátyolkák** részére levált kéregdarabokat kössünk össze kötegbe, és az így elkészült lakrész tetejét egy vízszintes darabbal lefedve, kössük a törzs közelébe. **A különféle katicabogár fajok** bújóhelyét egy vastagabb ágdarabból alakíthatjuk ki, amelybe ferdén felfelé tartó, 2-10 mm vastag lyukakat fúrunk. A lyukak száját néhány milliméterrel szélesítsük ki, és akaszszuk ki építményünket védett helyre. A rovarok egyéb fajai számára a holt faanyag megtartása a parkosított részen belül is sokat segíthet, hiszen rengeteg élőlény fejlődik a korhadó faanyagban. A több éves tűzifa rakások, rözsehalmok, földbe ástott lépőfák hasonló funkciót látnak el.

Rovarhotel

A kék futrinka igazi ragadozó

Feladatok:

- Határozzuk meg, mire alkalmas az intézményünk területe a rovarok megmaradásának elősegítésében! A legbeépítettebb, lebetonozott udvarú intézmény is kihelyezhet egy rovarhotelt a falára; ennél jobb megoldások a parkosított részen a speciálisan egy-egy fajnak vagy fajcsoportnak szóló búvóhelyek – s legideálisabban természetesen a természetesen kialakított élőhelyek a félreeső sarkokban.
- Gyűjtsünk ötleteket szakkönyvekből és a netről a különféle rovarcsoportok által igényelt búvóhelyekről és ezek mesterséges reprodukálhatóságáról! Az egyszerűbb kivitelű eszközöket a gyerekekkel közösen készíthetjük el, foglalkozások, szakkörök keretében. Az igazán olcsó anyagigényű búvóhelyek esetében hasznos szemléletformáló eszköz lehet, ha annyit készítünk, hogy haza is vihetnek belőle...
- Szervezzük meg a kihelyezést követően az eszközök monitoringját, folyamatos megfigyelését! Mennyire váltak be, milyen fajok használják őket, hogyan segíthetnénk további lépésekkel a megtelepedést?
- Hirdessünk versenyt ezeknek az állatoknak a megismerésére, bemutatására! Kevésbé népszerű csoportról lévén szó, a szemlélet megváltoztatásában sokat segíthetünk vele.

09. **Fejezet** *Biztosítsunk egy vad sarkot a zöldterületen belül!*

Ha lehetőségük van rá, az intézményi zöld terület egy kevésbé használt, védettebb részén hagyjunk kicsit nagyobb teret a természetes folyamatoknak!

A fák alatt engedjük alsó lombkorona szintet képző alacsonyabb fajokat felnőni, bokros cserjeszintet kialakulni, ez számos élőlénynek adhat életteret; de ha sikerül északnyugat felé tájolni, még az udvar számára szélfogóként is működik. A fás szárú növényzet alatt alkalmazzunk tartós talajtakarást, avarképződést, hagyjuk a természetes módon betelepülő hazai fajokat teret nyerni, vagy telepítsünk tudatosan őshonos, vagy tájjellegű növényzetet. A hullott ágakat a sünöknek rózserakássá rendezve, de egyéb módszerekkel is telelőhelyeket alakíthatunk ki ebben a védett sarokban. **A békák, hüllők számára egy fejjel lefelé fordított kis vesszőkosarat borítsunk be avarral, szénával, de e célra megfelelő néhány kúpcserep vagy törött virágcserep is.**

A kőrakások, takaró növényzettel eltüntetett építkezési törmelékhalomok vonzzák a gyíkokat és társaikat. Ha azt szeretnénk, hogy a mások szemében „rendezetlen” parkrész is értelmet nyerjen, érdemes esetleg kis táblákkal jelezni egy-egy elemének funkcióját, bemutató jelleggel.

A multifunkcionális rózserakás

Fiatal lábatlan gyík

Feladatok:

- A kert, parkosított zöldterület megtervezésekor fordítsunk figyelmet a természetszerű rendszer kialakítására is! Nincs ideális területméret, a legkisebb sarkocská is sokat jelenthet.
- Mérjük fel, milyen kapcsolata van területünknek a külső, potenciálisan természetközeli területekkel, és hogyan javítható a fajok bejutása ezeken a zöld folyosókon keresztül!
- A természetközeli sarok funkciójának bemutatására szervezzünk foglalkozást, helyezzünk ki táblát! Fontos érzékeltetnünk, hogy a természetes folyamatoknak való tér biztosítása nem jelent egyenlőséget a gondozatlansággal, mindennek célja van és fontos feladata.
- A kertészkedésben a biológiai védekezés során hasznosuló élőlények bemutatására írjunk ki művészeti vagy tudományos versenyt, hasznosítsuk az ott begyűjtött anyagokat és információt! Az érzelmi attitűd kialakítása éppoly fontos, mint a hasznos ismeretanyagok elsajátítása.
- Keressük meg a kapcsolatot más intézményekkel, alakítsunk ki hálózatot, működtessük együtt a természetközeli sarkokat! A természetes folyamatok szempontjából fontos, hogy ne elszigetelten működjenek, hogy mozaikjaik idővel hálózattá alakíthatók legyenek.

10. Fejezet

Legyen a kerítésünk élő kerítés!

A díszítő funkció és a praktikum egyszerre jelenhet meg az udvart övező kerítés megfelelő kialakításával, egyaránt kedvezve a biodiverzitásnak és az esztéti-

kumnak. Minél több fajnak otthont nyújtva **a legkedvezőbbek az élő sövényként kialakított kerítések, amelyben a területre jellemző,** hazai fajokból ideális esetben több fa és cserjefajból állítjuk össze a határoló növényzetet. Ezt a hagyományos kerítés mellé ültetve is megtehetjük, változtatva benne a virágával díszítő, az ehető termést, bogyót érlelő, vagy éppen a fogyasztható lombjával az élőlényeknek kedvező fajokat.

A szabadon növő, vagy hely szűkében nyírt sövény mellett **a meglévő kerítés futónövényekkel való borítása is megoldás lehet,** a termőhelytől, fényviszonyoktól függően lonccal, borostyánnal és társaikkal. Az élő sövény fészkelő helyet, táplálékot és búvóhelyet egyszerre biztosít számos fajnak. Ahol erre lehetőség van, természetes hatású, rakott terméskő falakkal is segíthetjük a biológiai sokféleséget, a kövek rései idővel növények megtelepedését is elősegíthetik, és rengeteg állat számára biztosítanak életteret.

Élősövény

Borostyán fajták bemutatója

Feladatok:

- Vizsgáljuk meg az intézményt határoló kerítések által adott lehetőségeket, mérjük fel lehetőségünket azok zöldítésére, kertművelésbe vonására!
- Készítsünk kiültetési tervet, figyelembe véve a kerítés anyagminőségét, a kiválasztott fajok és fajták igényeit, hasznosíthatóságunkat, a rögzítés és a fenntartás várható feladatait, valamint a biodiverzitás érvényesítésének szempontjait!
- Az élő kerítést kombináljuk más kerttervezési és funkcionális célokkal, az intézmény jellegének és célkitűzéseinek figyelembevételével! Kiegészíthetjük beporzóbarát funkciókkal, kialakíthatunk ehető kerítést gyümölcsöző növények beiktatásával, lehet természetközeli terület búvóhely funkciókkal, vagy akár alapanyagok előállításában is segíthet, mint a botlós füzekből kialakított sövények.
- Építsük be az élő kerítés által nyújtott oktatási és nevelési lehetőségeket intézményünk feladatmegvalósítási rendszerébe! Szervezzünk kültéren megvalósított foglalkozásokat, órákat a segítségével!
- Alakítsunk ki a lehetőségét hogy az élő kerítés egyszerre szolgálja az intézmény igényeit, és szolgáltasson a település lakói számára is, tegyük élővé a telekhatár mindkét oldalát, multiplikálva ezzel a pozitív hatást!

11. Fejezet Zöldítsük az épületet!

A legköltségesebb, legnehezebb feladatnak a biodiverzitás segítésében sokan az épített környezet kedvező kialakítását tartják. Pedig sokszor csak a helyesen

megválasztott, költséghatékony módszer megtalálása a feladat. Nyilván egy komplett zöldtető rendszer sok tervezést, technikai és anyagi feltételek megteremtését kívánja meg. Ennél egyszerűbb magának a szemléletmódnak az alkalmazása, ha épületünket, tetőnket eleve élőhelynek fogadjuk el, és megkeressük a lehetőségét a megtelepedő fajok megtartására. Jó példái ennek a mohák és a zúzmók, amelyek szélsőséges körülmények közt is képesek megélni, és kedvező mikrokörnyezetet teremtenek számtalan apró élőlénynek. Az épületeket is szebbé tehetjük zöld homlokzatok, zöld falak kialakításával, egy egyszerű külső támrendszer mentén, vagy felfutó növényzettel.

A falakat beborító növények egyszerre jelentenek fészkelőhelyet, búvóhelyet és táplálkozó területet számos állatnak, és hatékony vízlepergető, hőszigetelő és árnyékoló hatást magának az épületnek. Ha persze technikailag nem megoldhatók ezek a feladatok, a meglévő taraszok, balkonok, ablakpárkényok beültetése, hazai, dekoratív fajokkal való zöldítése is segítséget jelenthet.

*A zöld épület szebb is,
komfortosabb is*

Az épített környezet sok ponton
zöldíthető

Feladatok:

- Mérjük fel az intézmény épületegyüttesének adottságait, a lehetséges zöldítési lehetőségeket, a műszakik megoldások többféle verzióját!
- Vonjuk be az üzemeltetőt, a tulajdonos vagy a fenntartó képviselőit, műszaki szakemberrel a tervezésbe, járjuk körül a lehetőségek költséghatékony megoldásokat; mutassuk be számukra a lehetséges kínált előnyöket, az árnyékoló, hőszigetelő, vízlepergető hatást, s ezzel együtt a mikroklímára gyakorolt kedvező mutatókat, az intézmény használóinak komfortosabb környezetét.
- Válasszunk költséghatékony, vagy nullszaldós megoldásokat! Számos olyan zöldfalkialakítási, futónövény, vagy tetőszerkezet-zöldítési alkalmazási lehetőség van, amely nem igényel külön műszaki berendezéseket.
- A tervezésbe, jövőkép kialakításba vonjuk be az intézmény dolgozóit és a diákokat is, hogy magukénak érezhessék annak kialakítását!
- Független kertek, zsebes ültetés esetén a fenntartási feladatokat és költségeket csökkentjük a helyi erőforrásokra alapozott kialakítással, helyben komposztálásból származó szervesanyag pótlással, csapadékvíz bevezetéssel, vagy pl kisléptékű, napelemes irányítású csepegtetési öntözőrendszerrel.

12. Fejezet

Alakítsunk ki zöld sarkot az épületben!

A biológiai sokféleség megőrzésének jelentőségét akkor is be tudjuk mutatni, ha nem áll rendelkezésre nagy kert, park vagy zöld terület az intézmény kö-

rül. **Az épületek belsejében is kialakíthatunk tematikus zöld sarkot**, ahol megfelelő növények, vagy akár állatok bemutatásával is segíthetjük a szemléletformálást, ismeretterjesztést. A növényfajok kiválasztásánál legyen szempont az épület jelentette környezeti viszonyok közti tarthatóságuk, nyilván senki sem szeretne kornyadozó, senyedő élőlényeket látni. Fontos a déli tájolás, mivel a számukra nélkülözhetetlen napfényből ekkor kapják a lehető legnagyobb mennyiséget. Megfelelő körülmények közt a zöld sarok a szaporítóanyag-előállítás, a palántanevelés színtere is lehet. Alkalmat adhat különféle tematikák bemutatására, rendszertani kategóriák szemléltetésére, élőhelyi sajátosságokhoz való alkalmazkodás vizsgálatára, és még számtalan egyéb terület megismertetésére. Mindemellett **az épületen belül az élő növényzet jelenléte kedvezően hat a mikroklímára, párologtatnak, legveőt tisztítanak, port kötnek meg**, s persze dekorálnak, kellemes hangulatot teremtenek. Az állatok társítása az élő sarkokban mindig nagy körültekintést igényel, válasszunk könnyen tartható fajokat, amelyek esetlegesen még a zöld terület fenntartásában is jelentősek, így szaporulatukat lesz hová szabadon engedni.

Egyetlen edényben a florarium

A zöld sarokban helyet kapnak az állatok is, mint a botsáskák

Feladatok:

- A fedett helyen létesített kert kialakítása előtt járjuk végig az épületet, és mérjük fel a potenciális helyszíneket! A zöld sarok akkor van ideális helyen, ha nem akadályozza az intézmény napi működését, nem igények áttelepítést, de jól látható, megfigyelhető helyen van, és megfelel az ide telepítésre tervezett növények igényeinek.
- Válasszuk ki az ültetéshez használt edényeket, szem előtt tartva az épület műszaki feltételeihez való alkalmazhatóságukat, valamint a telepítőanyagok jelenlegi és majdani térigényét!
- Alakítsuk ki a hosszú távú fenntartáshoz elengedhetetlen felelősségi rendszert, alakítsunk munkacsoportokat, az intézményi munkatársak és a diákság bevonásával, valamint készítsük fel őket a várható szakmai feladatokra!
- Integráljuk a zöld sarok, és a kertészkedés által kínált gazdag szemléltetési, munkáltatási és ismeretszerzési lehetőséget az intézmény nevelési-oktatási programjába!

13. Fejezet

Szervezzünk magbörzétet!

A biodiverzitás barát, sokszínű kertek és zöld területek kialakításának egyik kulcsa az ültetett növényeknél a megfelelő fajok és fajták kiválasztása, a vál-

tozatosság és az alkalmazkodó képesség. **A helyi viszonyokhoz legkönnyebben a hazai és tájegységre jellemző fajták képesek illeszkedni,** ezek azonban sok esetben már nem hozzáférhetőek, beszerezhetőek.

A kertekben megbújó, helyben jellemző termesztett növények felkutatásához az egyik legjobb módszer, ha a növényi szaporító anyagok cseréberéjére magbörzétet szervezünk. Itt nem csupán vetőmagot, de mindenféle terméseket, hajtásokat, palántákat és gyökeres növényeket is felkínálhatnak az érdeklődőknek. A dolog jó esetben anyagiaktól mentesen zajlik, ki mit hozott azt cserélheti el mások választékából szemezgetve.

A sokféle fajta mellett ilyenkor rengeteg információ is gazdát cserélhet, alkalmas színtér ez a tapasztalatok átadására, az eredmények bemutatására is Nem utolsó sorban az egyik legjobb pont ahhoz, hogy szövetségeseiket, segítséget keressünk a biodiverzitás barát kert, a biológiai sokféleséget támogató zöldterület gazdálkodás megvalósításához, az ötletek terjesztéséhez.

A hagymák egy része magról is szaporítható

Rengeteg magot ad a kasvirág

Feladatok:

- Tájékozódjunk a kerti telepítőanyagok és a szaporítóanyagok csereberéjéhez tartozó, növényvédelmi és kereskedelmi, esetleges helyi szabályozásáról!
- Mérjük fel az intézmény használói és családjuk körében mutatkozó igényeket, lehetőségeket! Az érdeklődés felkeltése lehet hogy szükséges plusz feladat, a tapasztalatok alapján a beindított, rendszeres rendezvények ezt egyre inkább megkönnyítik.
- Szervezzünk előzetes kampányt a városi kertészkedés hasznának, szépségének bemutatására! Használjuk a legköltséghatékonyabb módszereket, a közösségi médiát!
- Közösségi munkával együttesen tervezzünk arculatot az eseménynek, használjuk rendszeresen, jól beazonosítható módon!
- Teremtsünk hagyományt! A jó előre ismert dátumok, helyszínek, a biztosan, kiszámítható módon működő rendezvények látogatottsága eseményről eseményre nő.
- Saját városi kertünkben, zöldterületünkön tudatosan használjunk olyan fajokat, fajtákat, amelyek szaporítóanyaga jól gyűjthető, tárolható, továbbadható; teremtsük meg az alapját a cserebere folyamatok anyagainak!
- Használjuk ki a nyilvánosság erejét, népszerűsítsük saját rendezvényünkkel is a városi kertészkedést, az öngondoskodást, a gyakorlati ismeretek hasznát!

Cuprins

Prezentarea Proiectului.....	30
01. Să creăm o grădină în rezervor!.....	31
02. Diversitatea în parcul și grădina instituției noastre	33
03. Să protejăm viața solului!.....	35
04. Să ne facem propriul compost!.....	37
05. Să conservăm apa de ploaie!.....	39
06. Să plantăm paturi prietenoase cu polenizatorii!....	41
07. Să plantăm un parc cu căsuțe pentru păsări!.....	43
08. Să creăm ascunzișuri și pentru insecte!.....	45
09. Să ne asigurăm că există un colț sălbatic în spațiul verde!	47
10. Să facem din gardul nostru un gard viu!.....	49
11. Să facem clădirile noastre mai ecologice!.....	51
12. Să creăm un colț verde în clădire!.....	53
13. Să organizăm schimburi de semințe!.....	55

Prezentarea Proiectului

Scopul proiectului nostru este popularizarea grădinăritului urban. Implementarea se realizează prin colaborarea dintre Fundația Diaspora din Timișoara și Asociația pentru Protecția Naturii și a Mediului CSEMETE din Szeged. Durata proiectului este de 12 luni, de la 4 martie 2025 până la 3 martie 2026, având un buget total de 168.596,60 EUR.

Grupul nostru țintă este reprezentat de populația celor două localități partenere și de locuitorii din zonele limitrofe, acordând o atenție deosebită tinerilor. Pentru orășenii dependenți de funcționarea marilor sisteme de aprovizionare, este deosebit de important să cunoască, pe lângă bazele sustenabilității, și posibilitățile de autosuficiență. Dezvoltarea spațiilor verzi și ecologizarea grădinilor private, a balcoanelor și a altor locuri pretabile pentru plantare oferă răspunsuri la mai multe probleme ale localităților, inclusiv reacția la efectele schimbărilor climatice. Printre elementele de implementare a proiectului, un accent deosebit se pune pe activitățile cu tinerii și pe formarea mentalității. Programul nostru oferă instituțiilor de învățământ materiale didactice tematice destinate mai multor grupe de vârstă, ale căror versiuni corespunzătoare pot fi utilizate și în formarea adulților. Astfel de sesiuni sunt organizate de noi și pentru cercurile de grădinari amatori interesați de acest subiect. Pentru a putea prezenta populației exemple practice, vom crea o serie de straturi demonstrative în cadrul Grădinii Botanice din Szeged, care vor evidenția vizitatorilor câteva idei din bogata gamă de soluții de ecologizare. Printre acestea se numără ecologizarea balcoanelor, crearea peretilor și gardurilor verzi, diverse plantări tematice sau grădinile funcționale. Prin zeci de exemple practice, le demonstrăm celor interesați că și în oraș există nenumărate oportunități pentru grădinărit.

Pentru elevi, vom lansa o serie de evenimente sub denumirea „Clubul Răsadurilor” (Palánta Klub), care vor include activități practice și interactive combinate cu sesiuni de instruire. Acestea vor fi adaptate și pentru adulți. La marile evenimente urbane, vom fi prezenți cu standuri de consultanță pentru populație, oferind informații de primă mână cu ajutorul experților în domeniu cu privire la problemele apărute.

În cadrul proiectului, Fundația Diaspora va amenaja o grădină demonstrativă propriu-zisă în grădina sediului său din Timișoara, care va completa prin practică materialele de dobândire a cunoștințelor teoretice. Asociația CSEMETE va crea colțuri verzi în școlile din Szeged, unde copiii vor avea oportunități de instruire practică – obiectivul fiind integrarea acestora pe termen lung în regulamentul de funcționare al școlilor, corelându-le cu însușirea segmentelor de materie conform programei școlare.

01. Capitol

Să creăm o grădină în rezervor!

Putem contribui la conservarea biodiversității prin crearea de mici grădini demonstrative și grădini de legume pe terenurile instituțiilor de învățământ. Grădinițele

și școlile pot utiliza aceste grădini în diverse moduri, implementând cu succes obiectivele educaționale sau programele școlare, pentru demonstrații și lucrări practice, ca forță de consolidare a comunității sau ca domeniu de experimentare sau metodologie de proiect. **Conceptul de grădină prietenoasă cu biodiversitatea este cel mai bine pus în practică în grădinile școlare dacă speciile și soiurile selectate pentru cultivarea, producția sau expunerea răsadurilor acoperă o gamă cât mai largă posibil și sunt diverse.** Atunci când le selectați, luați în considerare adaptarea lor la condițiile locale, reprezentarea soiurilor locale și rolul lor în controlul biologic atunci când combinați plantele. O grădină mică, suficient de diversificată, găzduiește o mare varietate de creaturi vii și, desigur, oferă ocazia de a le expune. Ea poate fi întreținută în cadrul lecțiilor și al activităților extracurriculare, dar putem forma și cluburi de elevi legate de acestea, iar grădina poate oferi chiar și ocazia de a implica părinții și bunicii. În timpul vacanțelor școlare, organizarea unui astfel de grup de ajutoare externe este soluția cea mai evidentă pentru a asigura îndeplinirea continuă a sarcinilor, ceea ce poate consolida și relația dintre instituție și comunitatea locală.

Una dintre plantele cel mai ușor de cultivat: ceapa

Mazărea: sănătoasă și gustoasă

Sarcini:

- Selectați o zonă potrivită pentru amenajarea unei ferme de rezervoare sau, în absența terenurilor arabile, desemnați părți ale instituției unde acest lucru poate fi realizat în ghivece, lăzi și paturi ridicate!
- Formați un grup responsabil cu întreținerea fermei de rezervoare, definiți sarcinile, domeniile de responsabilitate și competențele!
- Pregătiți un plan de plantare ținând cont de posibilitățile oferite de zonă, precum și de obiectivele care trebuie atinse ulterior și de gradul de utilizare.
- Organizați participarea elevilor la crearea și întreținerea grădinii, evaluați implicarea colaboratorilor externi și a familiilor și planificați împreună supravegherea continuă.
- Integrați-l în planul educațional și în programa școlară și dezvoltați sarcini educaționale care pot fi implementate cu ajutorul rezervorului!
- Pregătiți materiale de referință, fișe informative, fișe de lucru și aplicații pentru a facilita funcționarea continuă și utilizarea rezervorului și integrați utilizarea acestora în rutina zilnică!
- O grădină nu este niciodată statică, ci se schimbă constant, astfel încât utilizarea ei în viața instituției necesită, de asemenea, feedback și dezvoltare continuă.

02. Capitol *Diversitatea în parcul și grădina instituției noastre*

Biodiversitatea este afectată într-un ritm accelerat, iar ca urmare a activităților umane multifacetate, speciile, habitatele și comunitățile dispar. Pe lângă

schimbarea fundamentală a comportamentului nostru și reducerea activităților distructive pentru mediu, avem cu toții posibilitatea de a preveni în mod activ acest proces, luând măsuri mici, **dar orientate spre viitor, și transformând intențiile noastre pozitive și utile în acțiuni concrete.** Zonele verzi din jurul instituțiilor pe care le gestionăm noi înșine și clădirile care le aparțin ne oferă oportunități evidente de a acționa ca o comunitate și de a da un exemplu utilizatorilor și vizitatorilor acestora.

Și în grădină, diversitatea, diferitele posibilități inerente speciilor și cooperarea lor ca comunitate constituie baza stabilității și adaptabilității. Reziliența unei grădini care funcționează ca un sistem viu este determinată de diversitatea sa și de capacitatea sa de a răspunde la diverse influențe externe. Spațiile verzi care permit o utilizare diferențiată și multifuncțională facilitează, de asemenea, continuitatea întreținerii. Dacă un anumit tip de vegetație plantată sau de specii cultivate se dovedește a nu fi cea mai potrivită alegere la un moment dat,

Grădină de flori

Diversitatea nu se referă doar la culorile florilor

numeroasele specii asociate pot compensa acest lucru și menține funcționarea spațiului verde sau a grădinii plantate cu plante utile.

Sarcini:

- Evaluați biodiversitatea spațiilor verzi și a zonelor utilizate ca grădini în incinta instituției noastre! În ce măsură pot fi considerate comunități complexe și diverse de specii?
- Să renunțăm la abordarea monoculturală! Era peluzelor tunșă uniform, a parcurilor identice nesfârșite și a gardurilor vii și rândurilor de copaci plantați cu o singură specie s-a încheiat; Să ne străduim să le îmbogățim continuu, introducând și plantând noi specii și soiuri!
- În grădină, să ne străduim să obținem diversitate, amestecând specii și paturi și folosind mai multe soiuri din aceeași specie de plante! Perioadele diferite de înflorire, prelungirea perioadei de recoltare sau chiar asigurarea unei acoperiri de frunziș sau a solului de lungă durată pot fi factori în procesul de selecție.
- Să integrăm prezentarea biodiversității ca valoare în planurile educaționale ale instituției și în metodologia activităților practice!

03. Capitol Să protejăm viața solului!

Baza biodiversității din grădini și parcuri este viața sănătoasă a solului, diversitatea microorganismelor benefice din sol și funcționarea

sănătoasă, apropiată de starea sa naturală. Pentru a realiza acest lucru, solul trebuie să aibă un echilibru adecvat de nutrienți și minerale, o textură favorabilă, să fie aerat și să aibă o bună capacitate de retenție a apei.

Putem promova toate aceste aspecte simultan printr-o metodă simplă, și anume să nu dezgolim solul cu orice preț. Încercați să păstrați frunzele căzute ca mulci permanent pe o parte din zona verde sau acoperiți paturile cu mulci – poate fi rentabil să achiziționați o mică mașină de mulcit. Cele mai simple costă aproximativ la fel ca câțiva metri cubi de frunze și crengi. **Mulciul sau acoperirea cu frunze ajută la gestionarea apei, izolează, umbrește și hrănește solul;** nu în ultimul rând, inhibă și creșterea buruienilor într-un mod natural. Prelevând o probă de sol care se apropie de starea sa naturală și conține o mare varietate de organisme vii, putem folosi o lupă sau un microscop pentru a explora această mică lume specială, care în sine constituie o parte semnificativă a vieții pe Pământ.

Mulci împrăștiat pe sol

Buruienile trebuie lăsate în compost pentru o perioadă mai lungă

Sarcini:

- Desemnați zone de protecție a solului în incinta instituției! Zonele utilizate cel mai intens pot rămâne fără acoperire de sol, în timp ce paturile de flori și bordurile ornamentale pot fi protejate cu mulci decorativ, iar zonele mai puțin utilizate sunt cel mai bine acoperite cu un strat permanent de frunze.
- Nu ezitați să luați modelul naturii! Acoperirea permanentă cu frunze contribuie la îmbunătățirea calității solului și a faunei sălbatice, dar înseamnă și economii semnificative în ceea ce privește întreținerea: necesită mai puțină udare, nu este nevoie să curățați și să îndepărtați frunzele căzute și reduce costurile de înlocuire a nutrienților.
- Furnizați informații despre obiectivele și beneficiile metodelor de protecție a solului pe panouri informative instalate la nivel local – acest lucru contribuie la promovarea acceptării și are, de asemenea, o funcție educativă și de sensibilizare.
- Încorporați observarea vieții solului, măsurarea elementelor de mediu, modelarea la scară mică a ciclurilor materialelor și subiecte conexe în sarcinile educaționale ale instituției!

04. Capitol

• Să ne facem propriul compost!

Cel mai bun loc pentru cantitățile mari de frunze căzute care se acumulează în zonele amenajate este sub copaci, dar dacă trebuie să le colectăm de

pe suprafețe pavate, de exemplu, le putem compostă la fața locului împreună cu alte deșeuri verzi, economisind astfel costurile de transport. În funcție de locație, compostatoarele de tip cutie sunt, de asemenea, o opțiune, dar procesele mai naturale au loc atunci când se creează grămezi simple de compost direct pe sol.

Pentru a favoriza procesul de compostare, împrăștiati materialele organice mai fibroase și umede, mai dense, în straturi alternante, ceea ce va aduce raportul favorabil azot-carbon aproape de optimul 1:30. În compostul finit, acest raport este de aproximativ 1:10, în timp ce în fân sau frunze căzute mai greu de descompus, este de 1:50. Mențineți compostul umed, dar nu îl udați excesiv și, mai ales, nu îl întoarceți. Mulți oameni recomandă acest lucru datorită texturii aerisite favorabile, dar întoarcerea usucă compostul și inhibă procesele naturale de descompunere. **Când compostul este gata, este cel mai util să îl transformați într-un fel de pat ridicat la fața locului sau îl puteți folosi și ca mulci.**

Compostor

Strat înălțat din nuiele împletite

Sarcini:

- Găsiți locația ideală în incinta instituției unde se poate efectua compostarea! Din punct de vedere al sensibilității, este util ca aceasta să se afle într-un loc vizibil, dar în același timp retras, departe de alte activități, și să nu interfereze cu viața de zi cu zi a instituției sau să necesite relocare periodică.
- Dacă obiectivul nostru este de a compostiza întreaga cantitate de deșeuri organice produse de instituție, putem proiecta prize de compostare mai mari, cu lățimea de un metru și lungimea necesară. Spațiul minim necesar pentru coșul de compostare demonstrativ este de 2 x 1 m², cu două lăzi utilizate alternativ, cu pereți laterali detașabili.
- Stratificarea și retenția umidității necesare pentru utilizarea ideală a compostului presupun, de asemenea, o utilizare continuă, așa că haideți să organizăm acest proces; să implicăm nu numai personalul de întreținere, ci și angajații instituției și studenții!
- Utilizarea compostului matur și demontarea recipientului de compost pot fi chiar un eveniment. Să organizăm un eveniment comunitar pentru a arăta ce a însemnat munca de-a lungul întregului an! Să incorporăm elementele utile ale funcționării sale și aspectele sale științifice în programa școlară!

05. Capitol

Să conservăm apa de ploaie!

În loc să folosim sisteme de irigare costisitoare, ar trebui să ne străduim să reținem cât mai multă apă de ploaie benefică, care apare în mod natural,

în incinta instituției. **Cea mai simplă modalitate de a o utiliza și stoca este să o canalizăm în sol, unde poate fi stocată și utilizată de plantele noastre.** Pentru a evita acumularea și deteriorarea suprafeței, putem accelera procesul de infiltrare în sol prin crearea de șanțuri de drenaj umplute cu un strat permeabil la apă și pietriș sau prin utilizarea unei metode decorative mai avansate, sub forma unei grădini de ploaie. Grădinile pluviale sunt gropi umplute cu turbă, care au proprietăți similare de permeabilitate la apă, unde putem planta plante care preferă habitatele umede și favorizează evaporarea. În mod ideal, o grădină pluvială cu o comunitate stabilă devine autosustenabilă, cu avantajul suplimentar că poate fi creată în zone care sunt deja mai joase. **lazarile mici din grădină oferă și mai multe avantaje în ceea ce privește biodiversitatea,** deoarece pot fi utilizate pentru a crea habitate separate de zone umede și ca locuri de adăpare pentru animalele care trăiesc în spațiile noastre verzi. Dacă condițiile locale nu sunt potrivite pentru astfel de opțiuni naturale de colectare a apei, putem face totuși multe lucruri prin instalarea de recipiente de colectare a apei în loc să drenăm apa de ploaie și să le folosim pentru a uda plantele în ghivece în loc de apa de la rețeaua de alimentare.

lazar mic de grădină

Prin colectarea apei de ploaie putem economisi multă apă de la robinet

Sarcini:

- Evaluați opțiunile de colectare a apei de ploaie disponibile în incinta instituției și materialele și echipamentele necesare pentru aceasta.
- În prima etapă, alegeți soluțiile cele mai rentabile sau cele care nu necesită investiții, sunt gratuite și necesită doar o schimbare de metodă.
- Căutați oportunități de a demonstra utilizarea apei de ploaie colectate și amplasați panouri informative pentru studenți și vizitatori!
- Integrați sarcinile legate de colectarea și utilizarea apei de ploaie în programa educațională! Posibilitățile sunt nelimitate, de la testele chimice ale apei colectate la aspectele geografice și de mediu ale formării acesteia, până la calcularea cantităților utilizabile și a cerințelor – dar și sarcinile fizice legate de evaporare și mișcarea lichidelor sau proiectarea tehnică mai simplă a sistemului de irigare pot fi, de asemenea, subiectul lecțiilor.

06. Capitol Să plantăm paturi prietenoase cu polenizatorii!

Activitatea insectelor polenizatoare este esențială pentru conservarea capacității de reproducere a plantelor cu flori. Din păcate, atât speciile, cât și numărul

acestora au scăzut semnificativ în ultimii ani din cauza multiplelor influențe umane, în principal utilizarea substanțelor chimice și dispariția habitatelor și a locurilor de reproducere. **Cu toate acestea, fără insectele polenizatoare, civilizația umană nu ar exista, așa că este în interesul nostru comun fundamental să avem grijă de ele și să le creăm habitate favorabile.** Un strat de flori plantat cu specii selectate în mod adecvat poate oferi în mod natural hrană pentru vizitatorii florilor pe tot parcursul anului. Căutați specii care înfloresc în diferite perioade ale anului, acordând preferință plantelor native sau, și mai bine, plantelor caracteristice regiunii. Plantarea plantelor perene poate reduce costurile de întreținere ale paturilor noastre de flori. Dacă tratăm o parte din peluzele din jurul instituției ca pe pășuni, în loc de peluze monoculturale tunsă scurt, vom fi deja de mare ajutor. Lăsați iarba să crească puțin mai înaltă și permiteți plantelor cu flori să colonizeze zona! Lăsând părți ale peluzei necosite pe tot parcursul anului, contribuim și la producția de semințe și la recolonizare. Dacă plantăm o grădină stâncoasă într-un loc însorit, cu orientarea potrivită, printre paturile noastre de flori, putem oferi un habitat complet nou pentru plante suculente și rezistente la secetă, care vor atrage și alte animale, oferindu-le un loc unde să se ascundă și să hiberneze.

Buburuza cu șapte puncte

Vedeta grădinii prietenoase cu polenizatorii: lavanda

Sarcini:

- Desemnați paturi în zona amenajată sau în grădină pentru grădina prietenoasă cu polenizatorii și determinați sectorul de pășune pentru albine în zona gazonului!
- Marcați fizic zonele desemnate pentru conștientizare și claritate, împrejmuți-le simbolic și etichetați-le!
- Planificați gama de specii și soiuri care urmează să fie plantate, acordând o atenție deosebită asigurării disponibilității florilor pentru o perioadă cât mai lungă, diversității compoziției speciilor, includerii plantelor care necesită întreținere redusă și includerii plantelor utile pentru utilizări multiple!
- Implicați colegii și studenții în întreținerea paturilor sau a sistemelor de containere prietenoase cu polenizatorii! Putem combina sarcini mai simple, cum ar fi udarea, colectarea semințelor, replantarea și observarea, cu prezentarea importanței subiectului și punerea în aplicare a obiectivelor educaționale ale instituției.

07. Capitol

Să plantăm un parc cu căsuțe pentru păsări!

De asemenea, putem reduce utilizarea pesticidelor prin atragerea grupurilor de animale utile în combaterea biologică a dăunătorilor în zonele verzi pe care le

gestionăm. **Păsările cântătoare mici, liliecii și companionii lor joacă un rol important în comunități**, dar, din păcate, multe specii au nevoie de copaci bătrâni, în descompunere, care sunt încă în picioare pentru a se reproduce. Dacă nu avem astfel de copaci sau dacă nu îi putem lăsa așa cum am dori din motive de siguranță (deși acest lucru ar fi posibil în zonele izolate ale parcurilor), putem ajuta aceste specii să se stabilească oferindu-le locuri artificiale de cuibărit și ascundere. Pe internet există o mulțime de informații despre diferite tipuri de căsuțe pentru păsări și lilieci, pe care le putem construi noi înșine cu puțină îndemânare manuală sau le putem cumpăra gata făcute. Atunci când le instalați, asigurați-vă că sunt fixate în siguranță într-un mod favorabil speciei în cauză, cu deschiderea cuibului orientată spre partea dinspre vânt, orientată spre sud-est și la înălțimea adecvată. În zonele populate, pe lângă prădătorii mici, putem împiedica și pisicile să se cațere, instalând un colier pe trunchiurile copacilor în cauză.

Putem face colonia noastră de cuiburi și mai atractivă, asigurând apă potabilă pentru animalele care trăiesc acolo, cu o baie pentru păsări sau o mică suprafață de apă deschisă.

Cuib artificial amplasat

Mierlă

Dacă dorim să folosim și o hrănitoare în timpul iernii, ar trebui să ne informăm cu siguranță despre aspectele legate de conservarea naturii, alimentele adecvate pe care să le punem la dispoziție și regularitatea necesară.

Sarcini:

- Obțineți planuri gratuite pentru cuiburi potrivite pentru grupurile de animale vizate din cărți de specialitate și surse online!
- Alegeți soluțiile cele mai rentabile sau fără costuri! Încercați să utilizați materiale naturale, dar reciclarea poate fi, de asemenea, o opțiune bună – multe tipuri de cuiburi pot fi realizate din materiale demontate, semi-fabricate, cum ar fi sertare, dulapuri de perete etc.
- Implicați familiile, părinții și bunicii în colectarea materialelor! Acest lucru are două avantaje: poate reduce costurile și poate contribui la sensibilizarea publicului din afara instituției.
- La implementarea proiectului, căutați oportunități de colaborare cu elevii și implicați-i în întreținerea parcului de cuiburi finalizat, inclusiv în inspecție, observare și curățarea anuală!

08. Capitol

Să creăm ascunzișuri și pentru insecte!

Proliferarea dăunătorilor și a speciilor invazive indică întotdeauna că ceva nu funcționează în ecosistemele din jurul nostru. Pentru a pro-

moova echilibrul, merită să ajutăm insectele prădătoare care țin aceste specii sub control să se stabilească. Este foarte ușor să le creăm ascunzișuri, locuri de reproducere și de iernare ieftine. Pentru urechelnițe, așezați ghivece de flori umplute cu fân cu fundul în sus pe capătul unui țărăș scurt sau legați-le de partea inferioară a ramurilor copacilor. **Putem crea un habitat adecvat pentru gândacii de pământ și companionii lor, așezând pe sol trunchiuri de copaci, ramuri și pietre plate.** Pentru crisopide, legați bucăți de scoarță într-un mănunchi, acoperiți partea superioară a locuinței rezultate cu o bucată de scoarță orizontală și legați-o lângă trunchi. Putem crea un ascunziș pentru diverse specii de buburuze dintr-o bucată mai groasă de ramură, în care găurim găuri cu grosimea de 2-10 mm, înclinate în sus. Lărgiți gurile găurilor cu câțiva milimetri și agățați structura într-un loc protejat. Pentru alte specii de insecte, păstrarea lemnului mort în zona amenajată poate fi, de asemenea, foarte utilă, deoarece multe creaturi prosperă în lemnul în descompunere. Grămezile de lemne de foc care au fost depozitate timp de mai mulți ani, grămezile de tufișuri și pietrele de trecere îngropate în pământ au o funcție similară.

Hotel pentru insecte

Carabus albatus este un adevărat prădător

Sarcini:

- Stabiliți cum poate fi utilizată zona instituției dvs. pentru a promova conservarea insectelor! Chiar și cea mai construită instituție, cu o curte betonată, poate amplasa un hotel pentru insecte pe peretele său; soluții mai bune sunt adăposturile din zona amenajată, special concepute pentru o anumită specie sau grup de specii – și, desigur, cele mai ideale sunt habitatele formate natural în colțuri retrase.
- Să adunăm idei din cărți de specialitate și de pe internet despre adăposturile necesare diferitelor grupuri de insecte și despre modul în care acestea pot fi reproduse artificial! Dispozitivele mai simple pot fi realizate împreună cu copiii în cadrul activităților și cluburilor. În cazul adăposturilor care necesită materiale foarte ieftine, poate fi un instrument util de sensibilizare să se realizeze suficiente astfel încât copiii să poată lua câteva acasă cu ei...
- După instalare, organizați monitorizarea și observarea continuă a dispozitivelor! Cât de eficiente au fost, ce specii le utilizează, cum putem ajuta colonizarea suplimentară cu măsuri suplimentare?
- Să promovăm un concurs pentru a învăța despre aceste animale și a le prezenta! Deoarece acesta este un grup relativ nepopular, acest lucru poate contribui în mare măsură la schimbarea atitudinilor.

09. Capitol

Să ne asigurăm că există un colț sălbatic în spațiul verde!

Dacă este posibil, lăsați puțin mai mult spațiu pentru procesele naturale într-o parte mai puțin utilizată și mai protejată a spațiului verde instituțional!

Permiteți speciilor mai joase să crească sub copaci pentru a forma un baldachin mai jos și permiteți creșterea tufișurilor, care pot oferi un habitat pentru multe creaturi; dacă reușiți să îl orientați spre nord-vest, acesta poate acționa chiar și ca un paravan împotriva vântului pentru curte. Sub vegetația lemnoasă, folosiți acoperire permanentă a solului, permiteți formarea naturală a litierii, lăsați speciile native care colonizează în mod natural să câștige teren sau plantați în mod conștient vegetație nativă sau tipică peisajului. Putem crea zone de iernare în acest colț protejat, aranjând ramurile căzute într-o grămadă de tufișuri pentru arici, dar există și alte metode. **Pentru broaște și reptile, acoperiți un coș mic de răchită cu frunze și fân, dar câteva țigle în formă de con sau ghivece de flori sparte vor face, de asemenea, treaba.**

Grămezile de pietre și resturile de construcții acoperite cu vegetație atrag șopârlele și companionii lor. Dacă vrem să dăm un sens unei zone din parc pe care alții ar putea-o considera „dezordonată”, merită să amplasăm mici indicatoare pentru a explica funcția fiecărui element, în scop ilustrativ.

Grămadă multifuncțională de vreascuri

Șopârlă fără picioare

Sarcini:

- Când proiectați o grădină sau o zonă verde amenajată, acordați atenție creării unui sistem natural! Nu există o dimensiune ideală a zonei; chiar și cel mai mic colț poate însemna foarte mult.
- Evaluați modul în care zona dvs. se raportează la zonele externe, potențial naturale, și modul în care speciile pot fi încurajate să intre prin aceste coridoare verzi!
- Organizați o activitate pentru a demonstra funcția colțului natural și amplasați un semn! Este important să subliniați că oferirea de spațiu pentru procesele naturale nu înseamnă neglijare; totul are un scop și un rol important de jucat.
- În grădinărit, organizați un concurs de artă sau știință pentru a prezenta organismele utilizate în combaterea biologică a dăunătorilor și folosiți materialele și informațiile colectate acolo! Dezvoltarea unei atitudini emoționale este la fel de importantă ca și dobândirea de cunoștințe utile.
- Să căutăm contactul cu alte instituții, să formăm o rețea și să gestionăm împreună colțurile naturale! Din punctul de vedere al proceselor naturale, este important ca acestea să nu funcționeze izolat, astfel încât mozaicurile lor să poată fi transformate într-o rețea în timp.

10. Capital

Să facem din gardul nostru un gard viu!

Funcția decorativă și caracterul practic pot fi combinate în proiectarea unui gard care înconjoară curtea, promovând atât biodiversitatea, cât și estetica.

Gardurile proiectate ca garduri vii sunt cele mai favorabile, deoarece oferă un cămin pentru cât mai multe specii posibil. În mod ideal, vegetația de delimitare ar trebui să fie formată din mai multe specii de arbori și arbuști originari din zonă. Acest lucru se poate realiza și prin plantarea de-a lungul unui gard tradițional, alternând între specii care produc flori decorative, fructe comestibile sau boabe, sau specii cu frunze comestibile care sunt benefice pentru fauna sălbatică.

În plus față de gardurile vii care cresc liber sau cele tunsă pentru a economisi spațiu, acoperirea gardului existent cu plante cățărătoare poate fi, de asemenea, o soluție, în funcție de locul de creștere și de condițiile de lumină, cu caprifoi, iederă și plante similare. Gardurile vii oferă locuri de cuibărit, hrană și adăpost pentru multe specii. Acolo unde este posibil, zidurile din piatră uscată cu aspect natural pot contribui, de asemenea, la biodiversitate, deoarece spațiile dintre pietre pot încuraja creșterea plantelor și pot oferi un habitat pentru multe animale.

Gard viu

Prezentarea soiurilor de iederă

Sarcini:

- Examinați posibilitățile oferite de gardurile care înconjoară instituția și evaluați posibilitățile de ecologizare a acestora și de utilizare pentru grădinărit!
- Pregătiți un plan de plantare, ținând cont de calitatea materialului gardului, cerințele speciilor și soiurilor selectate, utilizabilitatea noastră, sarcinile preconizate de reparare și întreținere, precum și aspectele legate de aplicarea biodiversității!
- Combinați gardul viu cu alte obiective de amenajare și funcționalitate a grădinii, ținând cont de natura și obiectivele instituției! Îl putem completa cu elemente prietenoase cu polenizatorii, putem crea un gard viu comestibil prin plantarea de plante fructifere, putem oferi un ascunziș natural sau chiar putem contribui la producția de materii prime, cum ar fi gardurile vii din ramuri de salcie.
- Să incorporăm oportunitățile educaționale și de formare oferite de gardurile vii în sistemul de implementare a sarcinilor instituției noastre! Să organizăm activități și lecții în aer liber cu ajutorul lor!
- Să creăm oportunități pentru ca gardul viu să servească în același timp nevoilor instituției și ale locuitorilor comunității, dând viață ambelor părți ale proprietății și multiplicând impactul pozitiv!

11. **Capitol** *Să facem clădirile noastre mai ecologice!*

Mulți oameni consideră că cea mai costisitoare și dificilă sarcină în promovarea biodiversității este proiectarea favorabilă a mediului construit. Cu toate acestea,

adesea sarcina constă pur și simplu în găsirea metodei potrivite și rentabile. Evident, un sistem complet de acoperiș verde necesită multă planificare și crearea unor condiții tehnice și financiare. Este mai ușor să aplicăm această abordare dacă acceptăm clădirea și acoperișul nostru ca habitat încă de la început și căutăm modalități de a păstra speciile care se stabilesc acolo. Exemple bune în acest sens sunt mușchii și lichenii, care sunt capabili să supraviețuiască chiar și în condiții extreme și să creeze un micro-mediu favorabil pentru nenumărate organisme minuscule. De asemenea, putem face clădirile mai atractive prin crearea de fațade și pereți verzi, folosind un sistem simplu de susținere externă sau plante cățărătoare.

Plantele care acoperă pereții oferă locuri de cuibărit, ascunzișuri și zone de hrănire pentru multe animale, precum și efecte eficiente de impermeabilizare, izolare termică și umbră pentru clădirea în sine. Dacă aceste sarcini nu sunt fezabile din punct de vedere tehnic, plantarea teraselor, balcoanelor și pervazurilor existente cu specii native, decorative, poate fi de asemenea de ajutor.

Clădirea verde este și mai frumoasă, și mai confortabilă.

Mediul construit poate fi ecologizat în multe puncte.

Sarcini:

- Evaluați caracteristicile complexului de clădiri al instituției, opțiunile posibile de ecologizare și diversele soluții tehnice!
- Implicați operatorul, proprietarul sau reprezentantul de întreținere și experții tehnici în procesul de planificare, explorați soluții rentabile; Prezentați-le potențialele beneficii, cum ar fi umbrirea, izolarea termică, impermeabilitatea și efectele pozitive asupra microclimatului, precum și un mediu mai confortabil pentru utilizatorii instituției.
- Alegeți soluții rentabile sau cu bilanț zero! Există multe aplicații de pereți verzi, plante cățărătoare și ecologizare a acoperișurilor care nu necesită echipamente tehnice speciale.
- Implicați personalul și studenții instituției în proiectarea și dezvoltarea viziunii, astfel încât aceștia să se simtă parte din proiect!
- În cazul grădinilor verticale și al plantării în buzunare, reducem sarcinile și costurile de întreținere prin utilizarea de materiale locale, materie organică provenită din compostarea locală, colectarea apei de ploaie sau sisteme de irigare prin picurare la scară mică, alimentate cu energie solară.

12. Capitol

Să creăm un colț verde în clădire!

Putem demonstra importanța conservării biodiversității chiar dacă în jurul instituției nu există o grădină mare, un parc sau o zonă verde. **De**

asemenea, putem crea un colț verde tematic în interiorul clădirilor, unde putem contribui la formarea atitudinilor și la răspândirea cunoștințelor prin expunerea plantelor sau chiar a animalelor potrivite. Atunci când selectați speciile de plante, luați în considerare durabilitatea acestora în condițiile de mediu ale clădirii; evident, nimeni nu dorește să vadă creaturi ofilite și pe moarte. Expunerea la sud este importantă, deoarece astfel plantele primesc cantitatea maximă de lumină solară, care este esențială pentru ele. În condiții potrivite, colțul verde poate fi și un loc pentru propagarea plantelor și cultivarea răsadurilor. **Poate fi folosit pentru a introduce diverse teme, pentru a ilustra categorii taxonomice, pentru a examina adaptarea la caracteristicile habitatului și pentru a preda despre nenumărate alte domenii.** În plus, prezența plantelor vii în interiorul clădirii are un efect benefic asupra microclimatului, deoarece acestea evaporă, purifică aerul, leagă praful și, desigur, decorează și creează o atmosferă plăcută. Includerea animalelor în colțurile vii necesită întotdeauna o mare atenție. Alegeți specii ușor de întreținut și care pot fi chiar importante pentru întreținerea zonei verzi, astfel încât puii lor să aibă un loc unde să se poată mișca liber.

Iorariul într-un singur recipient

În colțul verde își găsesc locul și animalele, cum ar fi insectele băț.

Sarcini:

- Înainte de a proiecta o grădină acoperită, parcurgeți clădirea și evaluați locațiile potențiale! Colțul verde se află într-o locație ideală dacă nu interferează cu funcționarea zilnică a instituției, nu necesită relocare, dar este clar vizibil, observabil și satisface nevoile plantelor planificate pentru instalare.
- Selectați recipientele care vor fi utilizate pentru plantare, ținând cont de adecvarea lor la condițiile tehnice ale clădirii și de cerințele actuale și viitoare de spațiu ale materialelor de plantare!
- Stabiliți un sistem de responsabilitate esențial pentru întreținerea pe termen lung, formați grupuri de lucru care să implice personalul instituției și elevii și pregătiți-i pentru sarcinile profesionale pe care se pot aștepta să le îndeplinească.
- Integrați oportunitățile bogate de ilustrare, muncă și învățare oferite de colțul verde și grădinarit în programul educațional al instituției!

13. Capitol

Să organizăm schimburi de semințe!

Una dintre cheile pentru crearea unor grădini și spații verzi diverse, favorabile biodiversității, este alegerea speciilor și soiurilor potrivite de plante, asigurând

diversitatea și adaptabilitatea. **Soiurile domestice și regionale sunt cele mai potrivite pentru condițiile locale, dar în multe cazuri acestea nu mai sunt disponibile sau accesibile.** Una dintre cele mai bune modalități de a găsi plante cultivate local ascunse în grădini este organizarea de schimburi de semințe pentru materialul de înmulțire a plantelor. Aici, nu numai semințele, ci și toate tipurile de fructe, lăstari, răsaduri și plante înrădăcinate pot fi oferite celor interesați. În cel mai bun caz, acest lucru se întâmplă gratuit, fiecare schimbând ceea ce a adus cu articole din selecția oferită de alții. Pe lângă marea varietate de specii, la aceste evenimente se pot schimba și o mulțime de informații, acestea fiind un loc potrivit pentru schimbul de experiențe și prezentarea rezultatelor.

Nu în ultimul rând, acestea sunt unul dintre cele mai bune locuri pentru a găsi aliați și ajutor în implementarea grădinilor prietenoase cu biodiversitatea și a gestionării spațiilor verzi care susțin diversitatea biologică, precum și pentru răspândirea ideilor.

O parte din cepe pot fi înmulțite și prin semințe

Echinacea produce o mulțime de semințe

Sarcini:

- Aflați care sunt reglementările locale privind protecția plantelor și comerțul cu materiale de plantare și de înmulțire pentru grădinărit!
- Evaluați nevoile și oportunitățile utilizatorilor instituției și ale familiilor acestora! Stimularea interesului poate fi o sarcină suplimentară, dar, pe baza experienței, evenimentele regulate fac acest lucru din ce în ce mai ușor.
- Organizați o campanie preliminară pentru a prezenta beneficiile și frumusețea grădinăritului urban! Utilizați cele mai rentabile metode, cum ar fi rețelele sociale!
- Colaborați pentru a crea o imagine pentru eveniment și utilizați-o în mod regulat, într-un mod clar identificabil!
- Creați o tradiție! Participarea la evenimente cu date și locații bine cunoscute, care funcționează într-un mod fiabil și previzibil, va crește de la un eveniment la altul.
- În propriile noastre grădini urbane și spații verzi, să folosim în mod conștient specii și soiuri al căror material de înmulțire poate fi ușor colectat, depozitat și transmis mai departe; să punem bazele schimbului de materiale!
- Să folosim puterea publicității și să promovăm grădinăritul urban, autosuficiența și beneficiile cunoștințelor practice prin propriile noastre evenimente!

Románia - Magyarország

Projekt cím: Fenntarthatóság a gyakorlatban -
Városi kertészet,, GreenCity, ROHU00212

Felelős kiadó: CSEMETE Természet- és Környezetvédelmi
Egyesület

Megjelenés dátuma: 2025. május

A projektet az Európai Unió az Interreg Alapból támogatja,
Románia és Magyarország társfinanszírozásával.

Az kiadvány/anyag tartalmáért a Magyar Ökológusok Tudo-
mányos Egyesülete (MÖTE) felelős.

*Jelen anyag tartalma nem feltétlenül tükrözi az
Európai Unió hivatalos álláspontját.*

